
Цивільне право і цивільний процес; трудове право; сімейне право; міжнародне приватне право

УДК 347.961

DOI 10.33244/2617-4154.2(9).2022.67-77

О. В. Коротюк,
д-р юрид. наук,
Державний податковий
університет,
приватний нотаріус
Київського міського
нотаріального округу
e-mail: ovk@korotyuk.com
ORCID ID 0000-0003-0081-3901

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ НОТАРІУСА ЯК МЕДІАТОРА

У статті розкрито особливості правового статусу нотаріуса як медіатора. Зроблено висновок про те, що повноваження медіатора особа виконує поза межами нотаріальної діяльності, що безпосередньо підкреслюється законодавцем. Зокрема, формулювання ст. 3 Закону України «Про нотаріат» і вказівка законодавця на можливість саме суміщення діяльності нотаріуса з виконанням функції медіатора вказує на те, що повноваження медіатора здійснюються поза межами нотаріальної діяльності та являють собою окремий різновид діяльності особи, що не пов'язані з виконанням повноважень нотаріуса. Отже, виконання обов'язку медіатора є, по суті, виконанням нових для нотаріуса функцій, не пов'язаних з його повноваженнями, обумовленими Законом України «Про нотаріат». Якщо нотаріус стає медіатором, він виконує додаткові для себе функції, сумісні за відношенням до нотаріальної діяльності (яка залишається його основним видом професійної діяльності), але під час виконання яких він не діє як нотаріус. При цьому нотаріус, який виконує функції медіатора, має такий саме обсяг прав і обов'язків, як і медіатор, що не володіє додатково правовим статусом нотаріуса. Отже, нотаріус виконує функції медіатора поза межами поняття «нотаріальна діяльність».

Враховуючи це, пряма вказівка закону щодо необхідності проходження підготовки нотаріусів саме у Нотаріальній палаті України виявляється такою, що обмежує права нотаріусів і не дозволяє повноцінно і вільно реалізувати своє право на вибір установи для навчання і здобуття нових професійних навичок.

У статті автором розглянуто основні підходи до подальшого розвитку інституту медіації в Україні, зокрема запровадження обов'язкової процедури медіації до

звернення до суду у певних категоріях справ, а також продовження функціонування медіації на засадах добровільності. Встановлено, що навіть запровадження в Україні обов'язкової процедури медіації до звернення до суду у певних категоріях справ не «включає» медіатора до системи правосуддя, не надає йому владних повноважень і не змінює його правового статусу. У цьому випадку медіатор виконує свої функції як незалежна, неупереджена і нейтральна особа, яка сприяє досягненню домовленості між сторонами і позасудовому врегулюванню конфлікту (спору) у межах, передбачених законом.

Зроблено висновок про те, що такі ознаки і компоненти процедури медіації, як незалежність, нейтральність і неупередженість медіатора, а також особливе місце медіації у суспільному житті як позасудової процедури врегулювання спорів змістовно не суперечать публічно-правовому статусу нотаріуса, який діє від імені держави, але не виконує владних повноважень і не включений до системи органів державної влади. Вищезазначене є необхідним елементом додержання принципів незалежності та неупередженості, характерних як для нотаріальної діяльності, так і для діяльності медіатора.

Ключові слова: нотаріус, медіатор, правовий статус, нотаріальна діяльність, медіація, позасудове врегулювання спорів.

Мета дослідження. З прийняттям Закону України «Про медіацію» [7], згідно з яким нотаріусам було надано право виконувати повноваження медіатора, питання правового статусу нотаріуса не досліджувалося. Отже, є доцільним і актуальним розкрити особливості правового статусу нотаріуса у зв'язку з наданням йому права виконувати функції медіатора.

Постановка проблеми. За чинним законодавством нотаріус має особливий правовий статус, який полягає у тому, що він є представником держави і діє від її імені, проте не володіє владними повноваженнями [13, с. 30]. Відповідно до вказаного статусу повноваження нотаріуса дозволяють йому вчиняти визначені законом юридично значущі дії без можливості здійснювати самостійний вплив на учасників правовідносин і без застосування заходів державного примусу. Міністерство юстиції України в одному з листів доречно зазначило, що приватний нотаріус, як і державний, здійснює свою діяльність від імені держави, яка делегує йому спеціальні повноваження та наділяє його певною частиною прав та обов'язків. Вчинення нотаріусами нотаріальних дій не є виконанням ними функцій представників влади [18]. Цей правовий статус підкреслюється і положеннями ст. 3 Закону України «Про нотаріат» [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання, що стосуються визначення правового статусу нотаріуса були висвітлені такими вченими, як П. П. Андрушко [1], Р. Л. Максимович [16] та ін. Дисертаційне дослідження нотаріуса як спеціального суб'єкта злочину, у межах якого було детально розкрито особливості правового статусу нотаріуса, було здійснено автором цієї статті [14]. Структура і особливості медіації досліджувалися Т. А. Цувіною [22], Н. А. Мазаракі [17] тощо.

Виклад основного матеріалу. Особливості правового статусу нотаріуса зазначаються у ст. 3 Закону України «Про нотаріат». У зв'язку з прийняттям Закону України «Про медіацію» були внесені зміни у ст. 3 Закону України «Про нотаріат», пов'язані з наданням нотаріусу права суміщати нотаріальну діяльність з виконанням функцій медіатора. Також Закон України «Про нотаріат» був доповнений статтею 16-1, відповідно до якої Нотаріальна палата України здійснює підготовку нотаріусів у сфері медіації, веде та оприлюднює реєстри нотаріусів, які пройшли підготовку у сфері медіації.

Аналіз положень Закону України «Про медіацію» показує, що законодавцем не пред'являються до особи, яка має намір здобути статус медіатора, такі вимоги, як здобуття певного рівня і виду вищої освіти, наявність певного стажу роботи тощо. Крім вимоги щодо проходження базової підготовки, у законі акцентується увага на особливих вимогах щодо процедури проведення медіації («позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура») і якостях медіатора («нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа»).

Формулювання ст. 3 Закону України «Про нотаріат», а саме вказівка законодавця на можливість суміщення діяльності нотаріуса з виконанням функції медіатора, вказує на те, що повноваження медіатора здійснюються поза межами нотаріальної діяльності і являють собою окремий різновид діяльності особи, що не пов'язані із виконанням повноважень нотаріуса. Здійснення функцій медіатора у процесі суміщення нотаріальної діяльності та іншого виду діяльності вимагає від нотаріуса додержання обмежень, передбачених підпунктом 7.2.2. Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності [19], відповідно до якого прийом фізичних осіб проводиться нотаріусом не менше п'яти годин на день і п'яти робочих днів на тиждень. Вищезазначена позиція також обґрунтовується таким: 1) змістовним наповненням функціональних обов'язків нотаріуса і медіатора. Зокрема, наявна суперечність між обов'язком нотаріуса «сприяти фізичним та юридичним особам у здійсненні їх прав і захисті законних інтересів, роз'яснювати права й обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду» (ст. 5 Закону України «Про нотаріат») і положеннями ст. 7 Закону України «Про медіацію», де зазначено, що медіатор не може надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо прийняття рішення за сутністю конфлікту (спору); 2) характер правовідносин, у межах яких здійснюють свою діяльність нотаріус і медіатор (нотаріус виконує свої повноваження виключно у межах безспірності, тоді як медіатор сприяє налагодженню конфліктів (спорів) сторін).

Виявляється, що виконання обов'язку медіатора є, по суті, виконанням нових для нотаріуса функцій, не пов'язаних з його повноваженнями, обумовленими Законом України «Про нотаріат». Якщо нотаріус стає медіатором, він виконує додаткові для себе функції, сумісні за відношенням до нотаріальної діяльності (яка залишається його основним видом професійної діяльності), але під час виконання яких він не діє як

нотаріус. Останнє є ключовим для розуміння співвідношення правового статусу нотаріуса і медіатора.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про медіацію» дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), зокрема цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим). При цьому чинне законодавство (зокрема, законодавство про нотаріат) не містить жодних обмежень щодо можливості проведення нотаріусом як медіатором процедури медіації лише у певних різновидах справ та/або будь-яких інших обмежень щодо його діяльності як медіатора. Тобто нотаріус, який виконує функції медіатора, має такий самий обсяг прав та обов'язків, як і медіатор, що не володіє додатково правовим статусом нотаріуса. Варто погодитися з О. М. Козакевич, що значною перевагою медіації є те, що така процедура не обмежена жодною галуззю права [11, с. 89]. Отже, нотаріус виконує функції медіатора поза межами поняття «нотаріальна діяльність».

Враховуючи той факт, що поняття «правовий статус» і «повноваження» засновуються на їх взаємозалежності, оскільки з моменту одержання правового статусу особа набуває право на реалізацію відповідних повноважень [15, с. 115], набуття особою статусу нотаріуса і медіатора є, по суті, набуттям двох окремих правових статусів і груп повноважень. Відповідно, втрата особою одного з цих правових статусів не означає автоматичну втрату іншого. Зокрема, Законом не передбачено припинення статусу медіатора у разі анулювання свідцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю або припинення нотаріальної діяльності.

Однак у цьому контексті постає питання щодо доцільності обмеження прав нотаріусів на підготовку і здобуття правового статусу медіатора саме через Нотаріальну палату України. Зокрема, якщо нотаріус як медіатор має увесь комплекс повноважень щодо виконання процедури медіації у всіх спорах (конфліктах) і, відповідно, його підготовка є загальною і такою, що відповідає загальній базовій підготовці медіаторів, які не є нотаріусами. З огляду на це пряма вказівка Закону щодо необхідності проходження підготовки саме у Нотаріальній палаті України виявляється такою, що обмежує права нотаріусів і не дозволяє повноцінно та вільно реалізувати своє право на вибір установи для навчання і здобуття нових професійних навичок.

Загалом, погоджуючись з тим, що «законодавчо врегульований процес медіації сприятиме швидкому вирішенню цивільних, господарських, сімейних, трудових та адміністративних спорів без залучення коштів із державного чи місцевих бюджетів, зменшить кількість навантаження справ у суді на суддю, підвищить рівень довіри населення до суду, розширить повноваження нотаріусів, а домовленості, досягнуті у процесі медіації, будуть дотримуватись» [9, с. 28], зазначимо про те, що ефективність застосування медіації в Україні залежить від подальших кроків законодавця щодо її впровадження у різні сфери суспільного життя. На сьогодні висловлюється дві основні

позиції щодо перспектив медіації в Україні, які пов'язані з вирішенням питання запровадження обов'язкової досудової медіації у певних категоріях справ, що дозволило б розвантажити судову систему, або продовження функціонування медіації на засадах добровільності. Наприклад, Т. В. Водоп'ян зазначає про те, що оптимальною моделлю впровадження медіації в Україні є така модель, коли для певних категорій спорів (трудові, сімейні тощо) її попереднє проходження перед зверненням до суду було б обов'язковим. Щонайменше одна попередня зустріч з медіатором для з'ясування можливості проведення медіації у вказаних категоріях справ [3]. Т. А. Цувіна вказує про те, що у національному правопорядку більш доцільно обрати модель добровільної присудової медіації для всіх категорій справ, за якої проведення такої процедури можливе лише за наявності згоди сторін безвідносно до категорії справи [22].

Варто зазначити, що, згідно з ч. 4 ст. 124 Конституції України [12], законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору. Стаття 124 Основного Закону у цій редакції була викладена згідно із Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 № 1401-VIII [6]. У пояснювальній записці до цього законопроекту було зазначено, що «обов'язковий досудовий порядок урегулювання спорів у конкретно визначених випадках не лише зменшить навантаження на суди, а й забезпечить належне підґрунтя для розвитку альтернативних методів урегулювання спорів, таких як медіація тощо». Конституційний Суд України у висновку до законопроекту «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 20 січня 2016 року № 1-в/2016 [2] акцентував увагу на тому, що закріплення в Конституції України положення щодо можливого визначення в законі обов'язкового досудового порядку врегулювання спору є додатковим засобом правового захисту особи, який не позбавляє її можливості надалі звернутися до суду. Однак у цьому ж висновку була висловлена окрема думка судді Конституційного Суду України І. Д. Сліденко, який зазначив, що законопроект містить у собі положення, які прямо суперечать статтям 22, 55, 59, 124, 127, 129, 157 Конституції України, а тому не може бути ухваленим Верховною Радою України в такому вигляді. Суддя посилався при цьому на рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2002 року у справі № 1-2/2002 [20], де зазначалося про те, що «обов'язкове досудове врегулювання спорів, яке виключає можливість прийняття позовної заяви до розгляду і здійснення за нею правосуддя, порушує право особи на судовий захист. Можливість використання суб'єктами правовідносин досудового врегулювання спорів може бути додатковим засобом правового захисту, який держава надає учасникам певних правовідносин, що не суперечить принципу здійснення правосуддя виключно судом. З огляду на необхідність підвищення рівня правового захисту держава може стимулювати вирішення правових спорів у межах досудових процедур, однак їх використання є правом, а не обов'язком особи, яка потребує такого захисту». Однак, незважаючи на різні думки щодо потреби у запровадженні згаданих нововведень, зміни до ст. 124 Конституції України були внесені. Крім того, в українському законодавстві були закладені основи для застосування медіації у різних видах спорів (наприклад, ч. 7 ст. 49 Цивільного процесуального кодексу України [21], ч. 7 ст. 46 Господарського

процесуального кодексу України [4], ч. 5 ст. 47 Кодексу адміністративного судочинства України [10] та ін.). Відповідно, це вказує на ймовірну тенденцію розвитку інституту медіації і запровадження у подальшому обов'язкової процедури медіації до звернення до суду у певних категоріях справ. Вбачається, що такий підхід був би ефективним способом розвантажити судову систему і міг би сприяти побудові в Україні практики позасудового врегулювання спорів.

У літературі вказується про те, що медіація поряд із судовими органами утворює дві системи урегулювання конфліктів – державну (судову) та недержавну (позасудову) [23, с. 140]. Однак не можна погодитися з Н. А. Мазаракі, яка зазначає, що держава, по суті, делегує певну частину своїх виключно публічно владних повноважень у сфері здійснення правосуддя недержавним суб'єктам, а саме сторонам спору та медіатору [17, с. 94]. Видається, що, незалежно від етапу, на якому відбувається врегулювання конфлікту за допомогою медіації (до звернення до суду, під час судового процесу тощо), процедуру медіації не варто розглядати як таку, що підміняє собою суд або порушує конституційне право на судовий захист. По-перше, це пов'язано з тим, що навіть у разі передбачення в законодавстві обов'язкової медіації до звернення до суду за сторонами зберігається право на вільний вибір медіатора і відмову від процедури медіації у будь-який час. По-друге, у разі звернення сторін до медіації суд зупиняє провадження у справі або оголошує перерву у засіданні (наприклад, стст. 198, 251 Цивільного процесуального кодексу України), що надає можливість учасникам врегулювати спір поза межами судового розгляду добровільно і на власний розсуд. Безпосередньо у законодавчих актах акцентується увага на тому, що медіація – це спосіб «позасудового врегулювання спору» (наприклад, ст. 197 Цивільного процесуального кодексу України, ст. 66 Кодексу адміністративного судочинства України тощо). Необхідно погодитися з тим, що «обов'язковість процедури проведення медіації перед зверненням до суду, що міститься в національному законодавстві деяких країн, у цілому не суперечить такому елементу, як доступ до суду, оскільки не виступає кінцевою процедурою та не перешкоджає можливості звернення до суду незалежно від наслідків медіації, а також з тим, що між принципом публічності судового процесу та принципом конфіденційності медіації відсутня колізія, оскільки присудова медіація передбачає потребу у зупиненні розгляду справи на час медіації, внаслідок чого остання не підміняє судового розгляду» [5, с. 9]. Вищенаведене означає, що навіть запровадження в Україні обов'язкової процедури медіації до звернення до суду у певних категоріях справ не «включає» медіатора до системи правосуддя, не надає йому владних повноважень і не змінює його правового статусу. У цьому випадку медіатор виконує свої функції як незалежна, неупереджена і нейтральна особа, яка сприяє досягненню домовленості між сторонами та позасудовому врегулюванню конфлікту (спору) у межах, передбачених законом.

Висновки. Повноваження медіатора здійснюються нотаріусом поза межами нотаріальної діяльності та являють собою окремий різновид діяльності особи, що не пов'язані з виконанням повноважень нотаріуса. Отже, набуття нотаріусом правового статусу медіатора пов'язане з одержанням додаткових функцій, сумісних щодо

функцій, що виконуються нотаріусом у межах нотаріальної діяльності (яка залишається його основним видом професійної діяльності). Під час виконання функцій медіатора особа не виконує професійні повноваження нотаріуса.

Навіть запровадження в Україні обов'язкової процедури медіації до звернення до суду у певних категоріях справ не «включає» медіатора до системи правосуддя, не надає йому владних повноважень і не змінює його правового статусу. У цьому випадку медіатор виконує свої функції як незалежна, неупереджена і нейтральна особа, яка сприяє досягненню домовленості між сторонами та позасудовому врегулюванню конфлікту (спору) у межах, передбачених законом.

Такі ознаки і компоненти процедури медіації, як незалежність, нейтральність і неупередженість медіатора, а також особливе місце медіації у суспільному житті як позасудової процедури врегулювання спорів змістовно не суперечать публічно-правовому статусу нотаріуса, який діє від імені держави, але не виконує владних повноважень і не включений до системи органів державної влади. При цьому виконання особою повноважень медіатора здійснюється поза межами нотаріальної діяльності і не поєднується з одночасним виконанням функцій нотаріуса, що також є необхідним елементом додержання принципів незалежності та неупередженості, характерних як для нотаріальної діяльності, так і для діяльності медіатора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушко П. П., Стрижевська А. А. Злочини у сфері службової діяльності: кримінально-правова характеристика: навчальний посібник. К.: Юрисконсульт, 2006. 342 с.
2. Висновок Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 20 січня 2016 року № 1-в/2016. *Офіційний вісник України*. 2016. № 11 (16.02.2016). Ст. 477.
3. Водоп'ян Т. В. Перспективи розвитку медіації в Україні: аналіз необхідності впровадження та можливих моделей інституту. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/12.1/5.pdf>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6 (11.02.92). Ст. 56.
5. Грень Н. М. Реалізація права людини на справедливий суд шляхом процедури присудової медіації: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: спеціальність 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2017. 21 с.
6. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 № 1401-VIII. *Голос України*. 2016. № 118 (29.06.2016).

7. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-ІХ. *Голос України*. 2021. № 236 (14.12.2021).
8. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ. *Голос України*. 1993. № 188 (05.10.93).
9. Кармаза О. Інститут медіації: основні концепції розвитку. *Цивільне право і процес*. 2017. № 2. С. 24–28.
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36 (09.09.2005). Ст. 446.
11. Козакевич О. М. Роль медіації у забезпеченні доступу до правосуддя. *ВІСНИК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ*. 2020. № 4(14). С. 87–95.
12. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Голос України*. 1996. № 128 (13.07.96).
13. Коротюк О. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про нотаріат». Видання друге, перероблене та доповнене. К.: ОВК, 2013. 776 с.
14. Коротюк О. В. Нотаріус як спеціальний суб'єкт злочину: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Академія адвокатури України. Київ, 2014. 238 с.
15. Коротюк О. В. Кримінально-правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності: монографія. К.: ОВК, 2019. 1008 с.
16. Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2006. 238 с.
17. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія / Інститут законодавства Верховної Ради України. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.
18. Щодо результатів розгляду звернення: лист Міністерства юстиції України від 29.09.2011 № К-32004-13.1.
19. Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності, затверджено наказом Міністерства юстиції України від 23.03.2011 № 888/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 березня 2011 р. за № 406/19144.
20. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб» щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів) від 9 липня 2002 року у справі № 1-2/2002, № 15-рп/2002. *Офіційний вісник України*. 2002. № 28 (26.07.2002). Ст. 1333.
21. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-ІV. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16 (07.05.2004). Ст. 1088.
22. Цувіна Т. А. Впровадження інституту присудової медіації як перспективний напрямок реформування цивільного процесуального законодавства України. *Україна на шляху до Європи*: зб. наук. праць. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 7 лип. 2017 р. / за заг. ред. І. О. Ізарової, Р. Ю. Ханік-Посполітак. Київ: ВД Дакор, 2017. 238, [195–200] с. URL: http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1579019901.pdf

23. Яковлев В. В. Присудова та позасудова медіація: основні ознаки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2017. Випуск 26. С. 139–151.

REFERENCES

1. Andrushko P. P., Stryzhevska A. A. Crimes in the sphere of official activity: criminal and legal characteristics. Tutorial. K.: Jurisconsult, 2006. 342 p.
2. Conclusion of the Constitutional Court of Ukraine in the case of the appeal of the Verkhovna Rada of Ukraine to provide an opinion on the compliance of the draft law on amendments to the Constitution of Ukraine (regarding justice) with the requirements of Articles 157 and 158 of the Constitution of Ukraine dated January 20, 2016 № 1-В/2016. *Official Gazette of Ukraine*. 2016. No. 11 (February 16, 2016). Art. 477.
3. Vodopyan T. V. Prospects for the development of mediation in Ukraine: analysis of the need for implementation and possible models of the institute. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/12.1/5.pdf>
4. Economic Procedure Code of Ukraine dated November 6, 1991 No. 1798-XII. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1992. No. 6 (11.02.92). Art. 56.
5. Grenj N. M. Realization of the human right to a fair trial by means of the judicial mediation procedure: theoretical and legal research: autoref. thesis for obtaining the scientific degree of candidate of legal sciences: specialty 12.00.01 – theory and history of the state and law; history of political and legal students / Lviv Polytechnic National University. Lviv, 2017. 21 p.
6. Law of Ukraine "On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Justice)" dated 02.06.2016 No. 1401-VIII. *Voice of Ukraine*. 2016. № 118 (29.06.2016).
7. Law of Ukraine "On Mediation" dated 11/16/2021 No. 1875-IX. *Voice of Ukraine*. 2021. № 236 (12/14/2021).
8. Law of Ukraine "On Notaries" dated 02.09.1993 No. 3425-XII. *Voice of Ukraine*. 1993. № 188 (05.10.93).
9. Karmaza O. Institute of mediation: basic concepts of development. *Civil law and process*. 2017. No. 2. P. 24–28.
10. Administrative Judicial Code of Ukraine dated 07/06/2005 No. 2747-IV. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2005. № 35–36 (09/09/2005). Art. 446.
11. Kozakevych O. M. The role of mediation in ensuring access to justice. *BULLETIN OF THE PENITENTIARY ASSOCIATION OF UKRAINE*. 2020. No. 4(14). P. 87–95.
12. Constitution of Ukraine dated 06/28/1996 No. 254k/96-BP. *Voice of Ukraine*. 1996. № 128 (07/13/96).
13. Korotyuk O. V. Scientific and practical commentary on the Law of Ukraine "On Notary". Second edition, revised and supplemented. K.: OVC, 2013. 776 p.
14. Korotyuk O. V. Notary as a special subject of crime: dissertation. Ph.D. law Science: 12:00:08 / Academy of Advocacy of Ukraine. Kyiv, 2014. 238 p.

15. Korotyuk O. V. Criminal law protection of objects of intellectual property rights: monograph. K.: OVC, 2019. 1008 p.

16. Maksymovych R. L. The concept of an official in the criminal law of Ukraine: Diss. law Sciences: 12.00.08 / Lviv Ivan Franko National University. Lviv, 2006. 238 p.

17. Mazaraki N. A. Mediation in Ukraine: theory and practice: monograph / Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine. K.: Kyiv. national trade and economy University, 2018. 276 p.

18. Ministry of Justice of Ukraine. Letter "Regarding the results of consideration of the appeal" dated September 29, 2011 No. K-32004-13.1.

19. Regulations on the requirements for the workplace (office) of a private notary and the exercise of control over the organization of notarial activities, approved by the Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated March 23, 2011 № 888/5, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on March 28, 2011 under № 406/19144.

20. The decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case of the constitutional appeal of the Limited Liability Company "Trading House "Campus Cotton Club" regarding the official interpretation of the provisions of the second part of Article 124 of the Constitution of Ukraine (case on pre-trial settlement of disputes) dated July 9, 2002 in case No. 1-2/2002, No. 15-пн/2002. *Official Gazette of Ukraine*. 2002. No. 28 (07/26/2002). Article 1333.

21. Civil Procedure Code of Ukraine dated March 18, 2004 No. 1618-IV. *Official Gazette of Ukraine*. 2004. No. 16 (May 7, 2004). Art. 1088.

22. Tsvina T. A. Implementation of the institution of judicial mediation as a promising direction for reforming the civil procedural legislation of Ukraine. *Ukraine on the way to Europe: Collection. of science works. Materials of the International science and practice conf., Kyiv, July 7, 2017 / by general ed. I. O. Izarova, R. Yu. Khanyk-Pospolitik. Kyiv: VD Dakor, 2017. 238, [195–200] p. URL: http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1579019901.pdf*

23. Yakovlev V. V. Judicial and extrajudicial mediation: main features. *Collection of scientific works of Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovoroda "PRAVO"*. 2017. Issue 26. Pp. 139–151.

O. V. Korotiuk. Features of the Legal Status of the Notary as a Mediator

The article reveals the peculiarities of the legal status of a notary public as a mediator. It was concluded that a person performs the mediator's powers outside the notarial activity, which is directly emphasized by the legislator. In particular, the wording of Art. 3 of the Law of Ukraine "On Notaries" and the legislator's indication of the possibility of combining the activity of a notary with the performance of the function of a mediator, indicates that the powers of a mediator are exercised outside the boundaries of notarial activity and represent a separate type of activity of a person that is not related to the performance of the powers of a notary. Therefore, the performance of the mediator's duty is essentially the performance of new functions for the notary, unrelated to his powers stipulated by the Law of Ukraine "On Notaries". If a notary becomes a mediator, he/she performs additional functions for

himself/herself, compatible with the notarial activity (which remains his/her main type of professional activity), and in the performance of which he/she does not act as a notary. At the same time, a notary who performs the functions of a mediator has the same scope of rights and obligations as a mediator who does not additionally possess the legal status of a notary. Therefore, a notary performs the functions of a mediator beyond the concept of "notarial activity".

Taking this into account, the direct instruction of the law regarding the need for notaries to undergo training at the Notary Chamber of Ukraine appears to limit the rights of notaries and does not allow them to fully and freely exercise their right to choose an institution for training and acquiring new professional skills.

In the article, the author considered the main approaches to the further development of the institution of mediation in Ukraine, in particular, the introduction of a mandatory mediation procedure before going to court in certain categories of cases, as well as the continuation of mediation on a voluntary basis. It has been established that even the introduction of a mandatory mediation procedure before going to court in certain categories of cases in Ukraine does not "include" the mediator in the justice system, does not give him authority and does not change his legal status. In this case, the mediator performs his functions as an independent, impartial and neutral person who helps to reach an agreement between the parties and out-of-court settlement of the conflict (dispute) within the limits provided by law.

It was concluded that such features and components of the mediation procedure as the independence, neutrality and impartiality of the mediator, as well as the special place of mediation in public life as an out-of-court dispute settlement procedure, do not substantively contradict the public-legal status of a notary acting on behalf of the state, but does not exercise authority and is not included in the system of state authorities. The above is a necessary element of compliance with the principles of independence and impartiality, characteristic both for notarial activity and for the activity of a mediator.

Keywords: *notary, mediator, legal status, notarial activity, mediation, out-of-court settlement of disputes.*

Стаття надійшла до редколегії 15 листопада 2022 року